

نقد، تحلیل و تفسیر چند داستان معتبر جهان

(جلد چهارم)

فتح الله بی نیاز

۱۳۹۳

سرشناسه: بی‌نیاز، فتح‌الله، ۱۳۲۷ -
 عنوان و نام پدیدآور: نقد، تحلیل و تفسیر چند داستان / فتح‌الله بی‌نیاز.
 مشخصات نشر: تهران: افراز، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ج ۵
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۳-۰ دوره:
 ج ۱: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۲-۳
 ج ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۵-۴
 ج ۳: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۴-۳
 ج ۴: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۳-۲
 ج ۵: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۵۶۲-۱
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 موضوع: داستانونویسی -- تاریخ و نقد
 موضوع: داستان -- تاریخ و نقد
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۷۹/۹۴/۲۳۵۵/۲۳۵۵
 رده‌بندی دیویی: ۸۰۹/۳
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۳۴۷۳۹۴

انتشارات افراز

دفتر مرکزی: خیابان فلسطین جنوبی، خیابان وحید نظری، بن‌بست افشار، پلاک ۱، واحد ۵

تلفن: ۶۶۴۰۱۵۸۵

مرکز پخش: ۶۶۹۷۷۱۶۶

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com

E-mail: info@afrazbook.com

نقد، تحلیل و تفسیر اندیشه‌ها: استان معتبر جهان

جلد چهارم

فتح به بی‌نیاز

نوبت چاپ: اول/۱۳۹۲

طراح جلد: یاسمین محمدی / آتلیس افراز

آرایش صفحات: یاسمین حشدری

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: ترنج / تصویر / یکساز

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۵۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی، از جمله،

چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست

نگاهی به رمان «یک گریه، یک مرد، یک مرگ» اثر زولفو لیوانلی	۹
نگاهی اجمالی با رویکرد فرهنگی - اجتماعی به رمان «فرزند پنجم» اثر دوریس لیسینگ	۱۹
نظری بر رمان «برهوت عشق» اثر فرانسوا موریاک	۲۹
نظری بر رمان «یک بخشش» اثر تونی موریسون	۳۳
نگاهی به رمان «تعطیلات پایان هفته در گواتمالا» اثر میگل آنخل آستوریاس	۳۵
الف: نگاهی به رمان «شکر فوات خون است»	۴۱
ب: سرزمین تاریک - زیبایی نگاهی جامعه شناختی به رمان «آب خوردن مورچه»	۴۷
نگاهی به رمان «بیک کی» پیش از نوشته رومن گاری	۵۵
نگاهی به رمان «گابریل میخا» و «دارحین» اثر خوزه آرمادو	۶۵
تفسیری بر نوولت «تو خود را دوست نداری» نوشته ناتالی ساروت	۷۱
مروری بر رمان «روزگار سپری شده» خاکی نادنی اثر باسیلی	۸۳
نگاهی به «تولدی دیگر» اثر مازی داریوسک	۸۷
تفسیر و تأویل «آناستازیا» نوشته مری مورسی	۹۳
کوتاه نگاهی روانکاوانه به رمان «کافکا در ساحل» نوشته هانی موراکامی	۱۰۱
نگاهی به رمان «سستو» نوشته آنتونیو تابوکی	۱۰۹
نگاهی فمینیستی به رمان عرومک فرنگی نوشته ی آلبادس پدرو	۱۱۷
درنگی بر ژرف ساخت‌های ذهنی نگارش رمان «نادیا» نوشته ی سره برن	۱۲۵
نگاهی چندسویه به رمان «زورو» نوشته ایزابل آلنده	۱۵۷
نگاهی به رمان «دختری تنها» نوشته ی: ادنا اوبراین برنده جایزه فرانک اوکانر	۱۶۳
نگاهی به رمان «پل‌های مدیسون کانتی» نوشته ی رابرت جیمز والر	۱۷۱
نگاهی به رمان «بیمار» اثر مایکل بالمر	۱۷۱
نگاهی به «قصه گو» یا «مردی که حرف می‌زند» نوشته ماریو بارگاس یوسا	۱۸۳
درباره باورهای قبیله ماچیکنگا	۱۹۳
مروری بر دو رمان «بنونی» و «رزا» نوشته ی کنوت هامسون	۱۹۷
«تابستان در بادن بادن» نوشته ی لئوئید تسپکین	۲۰۱
نگاهی به داستان «هنرمندی از جهان شناور» اثر کازونو ایشی‌گورو	۲۰۹

- تأثیر ادبیات روسیه بر ادبیات ایران ۲۲۷
- پیچیدگی‌های مفاهیم سکوت و پرحرفی در داستان‌های زنان ۲۳۵
- اشاره‌ای موجز به شخصیت‌های فرناندو پسوآ مطرح‌ترین شاعر مدرنیست کشور پرتغال و کتابش «بانکدار آنا ریشیت و گزین‌گویی‌ها» ۲۴۷
- نگاهی سیاسی - تاریخی به کتاب «سرگذشت آنا آخمتووا» نوشته‌ی ایلین فاینشتاین ۲۵۵
- اشاره‌ای موجز به سبک و سیاق ادبی الکساندر سولژنیسین؛ نویسنده‌ی «روزگاری که لبخند فقط بر لب کانی دیده می‌شد که مرده بودند» ۲۷۳
- فهرست منابع ۲۷۹

مقدمه

هر هنری، به سبب این که در بیان و روشی، امری درونی است که به مدد تجربه و خواندن، غنی تر و خلاق تر می شود، پوشیدن از درون، منشاء و سرچشمه است، اما معنایش این نیست که نه تنها جوشش درونی دیگران و نقد و تحلیل این جوشش ها را نخواند تا فراز و نشیب و هنرمندان را نشناسد. گاهی بهتر است نسبت خواندن به نوشتن سه به یک، پنج به یک یا حتی ده به یک شود. در زندگی نامه نویسندگان جهان با اعداد و ارقام عجیبی برخورد کرده ام، ضمن این که پی برده ام مسأله هنرمندترین هنرمندان فقط چاپ کتابشان نبوده است.

بدون شک اکثر خوانندگان این کتاب، خواننده یا شنیدارند که شمار زیادی از نویسندگان به طرز حیرت آوری کتاب می خوانند؛ از استاد گرفته تا تاریخ و فلسفه و جامعه شناسی. حدود مطالعات کافکا و اطلاعات راز آراء نظریات اجتماعی، دانش وسیع ناباکف، عمق بررسی های ادبی و اجتماعی دیوید هابز، لارنس، کرانه های غریب دانش و اطلاعات یوسا و فونتتس، تعریف ناپلئون بوناپارت و گینزبورگ و سوزان سونتگ در عرصه های متنوع اجتماعی برای ما چه می آید؟ دارد؟ آدمی نمی داند به دانش تونی موریسون استناد کند یا تجربه و اندوخته ذهنی ساراماگو، یا کوه فکری امبرتو اکو. این نکته ما را به این امر رهنمون می شود که تا انسان غرق در کتاب نباشد، خلاقیتش نمود پیدا نمی کند. جوشش درونی، چه در

زمینه هنر و چه علم نمی‌تواند بدون پیوند با نمود جوشش دیگران در این یا آن گوشه جهان باشد.

به‌راستی چه اتفاقی می‌افتد که شخصی‌ترین و درونی‌ترین رمان‌های شماری از نویسندگان مطرح جهان خصلت عام پیدا می‌کنند و اجتماع را بازتاب می‌دهند، و برعکس، اجتماعی‌ترین آثار عده‌ای، به اثری تبدیل می‌شود که براساس درون‌نگری و درون‌کاوی فردیت شکل می‌گیرد؟ چرا این دو سویه راحتی در شماری از آثار نمود پیدا می‌کند، درحالی‌که بسیاری از اهل قلم از ترس اجتماعی جلوه کردن آثارشان و برای سیاسی نشدن متن خود، از امر واقع اجتماعی می‌پرهیزند؟

در این کتاب بیشتر به آثاری پرداخته شده است که این دوسویه‌نگری برجستگی خاصی پیدا کرده است و می‌تواند رهنمودی برای خواننده باشد؛ خصوصاً برای نویسندگان جوان که استعدادشان نیاز فراوانی به ذخایر متنوع نوشتاری، اعم از داستان یا نقد را به آنان دارد.

شماری از مطالب این کتاب به مفهوم «نقد» نیستند و بیشتر خصلت تفسیر و تحلیل و بررسی دارند. این رویکرد عمدی بوده است؛ چون هدف نگارنده در شرایط کنونی ایران، بیشتر معطوف به درگیری خواننده با متن روایی است. تصور من این است که به علت مجرور ماندن ادبیات داستانی معاصر، در درجه نخست خواننده با قصه‌ها و نوع آن‌ها و بازی با پلات و فرم آن‌ها قرار گیرد. البته این نکات به‌نظر خواننده هم مربوط می‌شود. به همین دلیل از نقد بوطیقای (فرمالیستی)، ساختگرایانه، زبان‌شناختی، خودداری کرده‌ام؛ چون با گزینش هریک از آن‌ها، هدف اصلی از دسترس خارج می‌گردد و به جای آن یک کتاب نقد به یک رمان اختصاص می‌یافت.